

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Speciální základní škola, Velké Losiny, Lázeňská 240

Lázeňská 240, 788 15 Velké Losiny

Identifikátor: 600 027 074

Zřizovatel: Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk

Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk

Termín konání orientační inspekce: 5. - 7. října 1999

Čj.	135 196/99-011092
Signatura	om5ot201

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

Speciální základní škola Velké Losiny je zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení Rozhodnutím MŠMT ČR pod čj. 34 329/98-21. Má dvě odloučená pracoviště na adrese Velké Losiny, Žárovská 170 a Lázeňská 400. V době konání inspekce probíhalo vyučování ještě v další třídě umístěné na adrese Velké Losiny, Lázeňská 240 (není uvedena v rozhodnutí).

Jedná se o školu při lázeňské léčebně, kterou navštěvují žáci s respiračními chorobami a žáci s různými formami dětské mozkové obrny (DMO) a dalšími neurologickými problémy. Délka pobytu jednoho turnusu je 6 - 8 týdnů.

V době konání inspekce se 116 žáků vyučovalo v jedenácti třídách, z toho v devíti třídách s odděleními.

V hodnocení kvality vzdělávání se Česká školní inspekce zaměřila na předměty český jazyk a matematika.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka probíhá podle tří vzdělávacích programů pro základní školy (Základní škola, Obecná škola, Národní škola) a vzdělávacích programů pro zvláštní školy a pomocné školy. Na základě dotazníku zasílaného Speciální základní školou Velké Losiny vymezí třídní učitelé škol, odkud žáci přicházejí (kmenových škol), žákům učivo na celou dobu pobytu v léčebně. Zároveň označí vzdělávací program, podle kterého kmenová škola vyučuje.

Plánování výuky probíhá vzhledem k léčebnému režimu a podmínkám školy tak, že se vyučují předměty český jazyk a matematika na 1. stupni tři vyučovací hodiny týdně a na 2. stupni čtyři vyučovací hodiny týdně. Žákům, kteří mají zvláštní klidový režim na lůžku, poskytují učitelky individuální výuku. Zařazení předmětů do rozvrhu hodin v průběhu týdne vychází z režimu léčebny. Za zvláště náročnou považuje ČŠI výuku obou předmětů na oddělení DMO, kde žáci 1. stupně nastupují do výuky až po absolvování náročných rehabilitačních cvičení.

Z celkového počtu osmi učitelek pět z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy.

Výuka obou předmětů probíhá v kmenových třídách, které jsou vybaveny novým variabilním nábytkem, s možností měnit lavice i židle podle skladby žáků, která je v každém turnusu jiná.

V prostorných třídách, které jsou určeny k výuce žáků s DMO, jsou účelně zařízené kouty pro relaxaci. Třídy, vstupní prostory i chodby jsou vkusně vybaveny žákovskými pracemi a esteticky doplněny obrázky a informacemi ze školy a okolí. Za provizorní považuje ČŠI výuku v učebně 1. a 2. ročníku na odloučeném pracovišti, která je umístěná za hernou mateřské školy. I přes snahu třídní učitelky vybavit třídu potřebnými pomůckami, potřebami i žákovskými pracemi, neodpovídá tato učebna psychohygienickým zásadám pro výuku.

Materiálně-technické vybavení pro výuku obou předmětů je velmi dobré. Škola má dostatečný počet učebnic a pracovních sešitů, demonstračních pomůcek a zejména pomůcek pro individuální práci. V posledních letech se škola zaměřila především na nákup encyklopedií do jednotlivých předmětů a pomůcek pro individuální práci. Velké množství dalšího materiálu pro výuku si učitelky vyrábějí a připravují samy. Počítače pro výuku škola nevlastní.

Český jazyk

Výuka předmětu český jazyk probíhá podle schválených učebních plánů. Kontrolou zapsaného učiva v třídních knihách a porovnáním s plány učiva zadaných kmenovou školou bylo zjištěno plnění učebních osnov.

Písemná příprava samostatných úkolů pro jednotlivé žáky tvoří součást každodenní přípravy učitelek a přispívá tak k efektivnímu využití časového prostoru při vyučování v odděleních. Stanovené výukové cíle odpovídají aktuálnímu složení tříd. Všechny sledované hodiny byly pečlivě promyšlené, organizační pokyny byly žákům zadávány jasně a byly pro ně přiměřené.

Příprava výuky je u všech učitelek prováděna systematicky a kvalifikovaně a odpovídá speciálně-pedagogické erudici vyučujících.

Výuka předmětu byla sledována u sedmi vyučujících, z nichž pět splňovalo podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku předmětu český jazyk.

Zařazení předmětu v rozvrhu hodin bylo většinou správné s výjimkou zařazení předmětu do odpoledního vyučování. Možnost využití oddechových a relaxačních chvil bylo u větší části učitelů opomíjeno.

Učební pomůcky, které vyučující v hodinách používaly (karty se slovy, kostky, cvičení na kartách, obrázky se slabikami a slovy, slovníky apod.), byly zastoupeny v hojné míře zejména na 1. stupni. Pro doplnění výuky čtení a literatury i pro čtenářské aktivity mohou žáci využít knihovny školy, která obsahuje tituly staršího vydání. Ke konci každého turnusu si žáci za pomoci učitelů vytvářejí vlastní číslo školního časopisu, který obsahuje nejlepší slohové práce, kresby a drobné říkanky.

Použité metody a formy práce vycházely z obsahu výuky a přihlížely ke složení třídy. Ve třídě s odděleními převažovala individuální a samostatná práce, ve třídách s jedním ročníkem věnovaly učitelky pozornost zejména slabším žákům a diferenciací učiva podporovaly rozvoj schopnějších žáků. V hodinách nechybělo opakování, kontrola domácích úkolů, práce žáků s textem, písemná cvičení i vyhledávání informací. Při vyvozování nového učiva navazovaly vyučující na dřívější znalosti žáků a ve třídách s různými ročníky vhodně využívaly znalosti žáků z vyšších ročníků. Všechny učitelky maximálně uplatňovaly individuální přístup k žákům.

Úvodní motivaci a pozitivně zaměřené formativní hodnocení využívaly učitelky ve všech vyučovacích hodinách a u všech žáků. Průběžná motivace známkou byla zaznamenána jen ojediněle. Kontrolou bylo zjištěno, že jednotlivé známky nejsou žákům zapisovány do žákovských knížek, učitelky pouze klasifikují samostatnou práci žáků v sešitech.

Ve všech sledovaných hodinách byl vytvářen dostatečný prostor pro komunikaci žáků a uplatnění jejich aktivit. U žáků s DMO a v nižších třídách 1. stupně byla komunikace cíleně zaměřená na rozvoj výslovnosti a procvičování fonemického sluchu. Žáci pracovali se snahou po ocenění.

Plánování a přípravu výuky, personální a materiální podmínky, organizaci, formy a metody práce včetně interakce a komunikace hodnotí ČŠI jako velmi dobré s výraznou převahou pozitiv. Psychohygienické podmínky jsou dobré.

Kvalita výuky českého jazyka dosahuje velmi dobré úrovně.

Matematika

Vzhledem k omezenému rozsahu výuky se učitelky zaměřovaly na základní učivo. I přes rozdílnost v požadavcích na obsah učiva a různost učebnic, které žáci používali, zvládaly

učitelky náročnou přípravu na vyučování velmi dobře.

Výuka předmětu je zabezpečena celkem šesti vyučujícími, z nichž pět splňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Převážnou část hodin matematiky vyučuje učitelka se specializací pro tento předmět.

Zařazení předmětu v rozvrhu hodin je ve většině případů odpovídající. Většina vyučujících pravidelným střídáním činností a respektováním individuálního pracovního tempa žáků dodržovala psychohygienické požadavky na výuku. Oddechové aktivity byly však jen v některých nižších ročnících pravidelnou součástí vyučovacích hodin, ve vyšších ročnících nebyly zařazovány.

Vybavení školy učebnicemi, pracovními sešity a standardními vizuálními pomůckami umožňuje plnit obsah učiva tohoto předmětu u všech typů škol, jejichž žáci jsou do léčebny přijímáni. Použití pomůcek v hodinách bylo účelné, často bylo využíváno kopírovaných textů, úkolů a zadání z učebnic.

Většina tříd je složena z žáků různých ročníků, v několika případech i z různých typů škol (základní, zvláštní, pomocná). Organizace práce ve třídách s odděleními byla promyšlená, čas pro učební činnosti dokázaly učitelky i v těchto ztížených podmínkách efektivně využít. Především ve vyšších ročnících vhodně vytvářely prostor pro samostatné učení žáků. V rámci individuální práce pak prověřovaly pochopení zadaného učiva a prováděly jeho prvotní upevnění. Často volily písemné instrukce, což přispívalo k plynulým přechodům mezi jednotlivými činnostmi bez narušení práce v ostatních odděleních. Úkoly byly diferencovány podle schopností žáků i v rámci stejných ročníků. Učitelky tak reagovaly na různé požadavky kmenových škol týkající se obsahu učiva. Metody, formy a prostředky práce byly využívány s ohledem na aktuální složení tříd. Podíl přímé práce s žáky i jejich samostatné práce byl volen vhodně, v nižších ročnících a u žáků zvláštní a pomocné školy převažovala přímá práce s dostatkem manipulační činnosti, větším podílem názoru i zaměřením k praktickému využití matematických dovedností. Množství informací bylo přiměřené věku žáků.

Všemi učitelkami byla pravidelně využívána průběžná motivace a pozitivní slovní hodnocení práce žáků s důrazem na posilování jejich sebevědomí a důvěru ve zvládnutí přidělených úkolů. Konkrétních zjištění využívaly učitelky k volbě dalších učebních činností, opětovnému vysvětlení a procvičování učiva. Žákovské knížky nejsou k průběžnému hodnocení žáků využívány, většina vyučujících hodnotí známkou samostatnou práci žáků v sešitech.

Zaměření na rozvoj komunikativních dovedností a častější využití neverbální komunikace byla výraznější především v nižších ročnících. Všechny učitelky vhodně projevovaly zájem o úspěchy žáků a maximálním nasazením vytvářely dobrou pracovní atmosféru. Žáci byli do výuky účelně zapojeni, značnou míru samostatnosti prokazovala většina žáků ze základní školy. Nespolupracující chování žáků se nevyskytlo.

Plánování a příprava vyučujících jsou vynikající, personální podmínky v zabezpečení výuky sledovaného předmětu jsou velmi dobré. Materiálně-technické podmínky hodnotí ČŠI jako velmi dobré. Vzhledem k menší pozornosti věnované relaxačním aktivitám v průběhu výuky, jsou psychohygienické podmínky hodnoceny jako dobré. Metody, prostředky a formy práce, motivace, hodnocení žáků, úroveň komunikace a interakce jsou hodnoceny jako velmi dobré, s výraznou převahou pozitiv.

Celkově hodnotí ČŠI kvalitu výuky matematiky jako velmi dobrou.

Hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce a matematice

Na základě uskutečněných hospitací hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání ve výše uvedených předmětech jako velmi dobrou, s menšími rezervami v zařazování relaxačních aktivit ve výuce.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy má vypracovanou koncepci rozvoje školy na léta 1996 - 2000. Postihuje oblast výchovně-vzdělávací, organizaci provozu školy, spolupráci s lékaři, kmenovými školami a rodiči. Také v oblasti materiálně-technického zabezpečení jsou stanoveny konkrétní cíle.

Koncepcie školy je přijata pedagogickým sborem a vedením léčebny, její záměry jsou realizovány v plánu práce školy na školní rok 1999/2000. V něm jsou podrobně rozpracovány jednotlivé úkoly na úseku výchovně-vzdělávací i mimoškolní činnosti, činnosti metodického sdružení a propagace školy. K organizaci provozu školy pro jednotlivé turnusy slouží časově-tematický plán přímých akcí, na kterém konkrétně spolupracují všechny učitelky.

Plánované termíny jsou ředitelkou školy sledovány a úkoly průběžně vyhodnocovány.

Plánování výchovně-vzdělávací činnosti školy hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Organizování

Škola nemá právní subjektivitu. Její organizační struktura je ustanovena v souladu s počtem tříd a umožňuje účinné řízení. Kompetence i povinnosti za konkrétní oblasti života školy jsou ředitelkou školy delegovány na zástupkyni ředitelky školy i učitelky. Provozní pracovníky škola nemá.

Dokumentace upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy je zavedena, její namátkovou kontrolou (vnitřní řád školy, rozvrh hodin) nebyly shledány nedostatky. Metodické sdružení, jehož členy jsou všichni pedagogičtí pracovníci školy, plní významnou funkci především při výměně zkušeností mezi členy pedagogického sboru, v jejich informování o nových směrech a poznatcích získaných v rámci školení nebo sebevzdělávání. Zápisy z jednání svědčí o účelnosti a efektivní práci tohoto metodického orgánu.

Funkci poradního orgánu má Sdružení rodičů a přátel dětí školy (SRPDŠ), které se také finančně podílí na zabezpečování mimoškolních akcí, např. na drobných odměnách při soutěžích dětí apod.

Informační systém je propracován jak v rámci školy, tak ve vztahu k rodičům, zdravotnímu personálu i kmenovým školám. Spolupráce se všemi partnery je funkční, škole se daří získávat i předávat potřebné informace z nichž jsou preferovány zejména: osobní styk, společné porady a písemné instrukce. Je využíváno také dotazníkových forem. Žáci mají možnost sdělovat své podněty a připomínky i anonymním způsobem. Na velmi dobré úrovni je zabezpečena spolupráce s rodiči při zahájení i ukončení léčebného pobytu dětí.

Odpovídající pozornost věnuje vedení školy i prezentaci práce žáků a vyučujících na veřejnosti (výstavy, vystoupení žáků, školní časopis atd). Velmi dobrou informační hodnotu má výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999.

Za účelem vzájemné výměny zkušeností při společných setkáních ředitelů speciálních škol byla

navázána úzká spolupráce se školami při zdravotnických zařízeních i z jiných okresů.

Organizační uspořádání a informační systém školy jsou funkční, inspekce je hodnotí jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Předpoklady úspěšného vedení kolektivu pracovníků jsou založeny zejména na plánovitosti v práci, funkčním informačním systému a účinné kontrolní činnosti vedení školy. Příznivě se v tomto směru uplatňuje profesionální zdatnost a dobré komunikační schopnosti ředitelky a její zástupkyně, jejich každodenní osobní kontakt s učitelkami a konání pravidelných porad.

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje 63 % pedagogických pracovníků školy. K doplnění kvalifikace jsou vyučujícím vytvářeny příznivé podmínky, pro další vzdělávání jsou účelně čerpány přidělené finanční prostředky. Zvýšenou metodickou i kontrolní péčí věnuje vedení školy začínající učitelce.

Hodnocení pracovníků školy je prováděno v souvislosti se stanovováním nenárokových složek platu. Jsou preferovány zejména mimoškolní práce s žáky, činnosti související s prezentací školy na veřejnosti a dokumentování akcí školy. Částečně je využíváno také sebehodnocení vyučujících. Kriteria hodnocení byla zveřejněna, finanční stimulace je diferencovaná.

Zavedený systém vedení a motivování pracovníků školy je hodnocen jako velmi dobrý.

Kontrolní mechanismy

Součástí plánu práce pro školní rok 1999/2000 je plán kontrolní činnosti ředitelky školy. V něm nastiňuje obecné okruhy kontrolní činnosti, které vycházejí z analýzy uplynulých let. Těžiště kontrolní činnosti je v hospitační činnosti ředitelky a její zástupkyně. Hospitace jsou plánované, důraz je kladen na důkladný rozbor zjištěných faktů. Pohospitační pohovor je veden v duchu usměrňování činnosti, je však také zaměřen na odstraňování zjištěných nedostatků.

Výchovně-vzdělávací činnost školy je hodnocena na pravidelných klasifikačních poradách na konci každého turnusu.

Hodnocení práce školy odpovídá jejím specifickým podmínkám. Probíhá pravidelně vždy na konci turnusů, kdy jsou hodnoceny dosažené výsledky ve vztahu k požadavkům kmenových škol. Česká školní inspekce vysoce hodnotí snahu o získávání zpětných informací formou písemných dotazů na začlenění žáků do výuky po ukončení léčby, které jsou zasílány kmenovým školám. Považuje ji za přínosnou pro další zkvalitňování řídicí a výchovně-vzdělávací práce školy.

Kontrolní systém je ve škole vytvořen a kontroly jsou průběžně prováděny. Inspekce jej hodnotí jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy vychází z jasně formulovaných cílů, účelného organizování a vedení pracovníků a účinného kontrolního systému. Jeho kvalita je velmi dobrá. Příznivě se uplatňuje výborná spolupráce mezi školou a vedením léčebny.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Výuka probíhá podle :
 - Vzdělávacího programu pro pomocné školy a přípravné stupně pomocné školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 24 035/97-22

- Vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 22 980/97-22
- Vzdělávacího programu Základní škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 16847/96-2
- Vzdělávacího programu Obecná škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 12035/97-20
- Vzdělávacího programu Národní škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 15724/97-20

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR čj. 34 329/98-21, o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.
- Podkladová dokumentace škol, dotazník ředitele před inspekcí.
- Koncepce školy, plán práce školy pro školní rok 1999/2000, zápisy z jednání pedagogické rady, metodického sdružení, pracovních porad a SRPDŠ, organizaci školy, řád školy a léčebný režim jednotlivých pavilonů.
- Učební plány stanovené kmenovou školou, pedagogické deníky, sešity žáků a žákovské knížky.
- Výroční zpráva školy.

ZÁVĚR

Pozitiva

- Vzdělávací program školy reaguje na požadavky kmenových škol a rodičů, umožňuje udržovat kontinuitu ve vzdělávání zdravotně postižených žáků při respektování jejich léčebného režimu.
- Škola svými materiálními podmínkami vytváří dostatečný prostor pro realizaci výchovně-vzdělávací činnosti žáků, výuka probíhá ve vstřícném, podnětném a estetickém prostředí, které ovlivňuje léčebný režim a napomáhá celkovému rozvoji osobnosti žáků.
- Ve vyučování převažuje vysoká úroveň odborné, speciálně-pedagogické práce.
- Řízení školy je efektivní a koncepčně propracované v oblasti spolupráce s rodiči, zdravotníky i vedením lázní.

Negativa

- Část učitelů nespĺňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy.
- Výuka žáků v provizorních prostorách školy je z hlediska psychohygieny méně vhodná.
- V zařazování relaxačních aktivit v průběhu vyučování jsou částečné rezervy.

Na základě hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech a hodnocení kvality řízení školy hodnotí ČŠI školu jako velmi dobrou s výraznou převahou pozitiv.

V rámci inspekce bylo zjištěno, že finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou využívány na nákup učebnic a učebních pomůcek.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v.r.
Člen týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Vojtěch Chromeček v.r.

V Šumperku dne 12. října 1999

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. října 1999.

Razítko

Mgr. Anežka Vojtěchovská

Mgr. Anežka Vojtěchovská v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, PSČ 787 01	1999-11-09	135 256/99-011092

Zřizovatel: dtto	dtto	dtto
------------------	------	------

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.